

Kardeşlik Hukuku ve Cezaî Tedbirler

Brotherhood Law and Criminal Measures

Ahmet Battal

Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Emekli Öğretim Üyesi

Özet

Bu makalede Köprü okuyucularının muhtemel bakış açısı ve ceza hukuku bilgisi ihtiyacı nazara alınarak ceza ve ceza usul hukukuna ilişkin bazı prensipler ortaya konulmuş ve Türk Ceza Kanununda yer alan bazı suç tipleri hakkında özet bilgiler verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Ceza Hukuku, Kardeşlik Hukuku, Sivil Toplum, Suç, Cezai Tedbirler*

Abstract

In this article, considering the readers' point of view and the need for criminal law information, some principles related to crime and criminal procedure law have been introduced and summarized some of the types of crime in the Turkish Criminal Code.

Keywords: *Criminal Law, Brotherhood Law, Civil Society, Crime, Criminal Measures*

Mü'min, diğer bir mü'min kardeşini, daima ve ancak, sever ve sevmeli. Kardeşinin; kendisine, başkasına ya da topluma karşı fenalığı için ise ona kızmaz, köpürmez; yalnızca acır, üzülür, ıslahını arzu ve ıslahı için dua ve gayret eder. İslahı için de "tahakkümle değil lütüfla" ve kavlıleyyinle hareket eder ve sulhkârâne muamele eder.

Giriş

Risale-i Nur, müellifi ve talebeli, ceza hukuku konularıyla, genellikle masum mağdurlar olarak muhatap olmuşlardır.

Zira adı "cumhuriyet" olan devlet kendi meşru amaçlarına ve bilhassa asayişini sağlama hedefine ulaşmak için hakiki dinî cemaatleri yardıma çağırması gerektiğini bir türlü öğrenememiştir.

Ancak Nur Talebeli bilirler ve inanırlar ki toplumun ıslahında bugünkü devletin rolü "bir" ise sivil toplumun ve gönüllü kuruluşların rolü "bin"dir.

Nur Talebeli Kur'an'ın talimiyle şunu ezberlemişlerdir: Mü'min, diğer bir mü'min kardeşini, daima ve ancak, sever ve sevmeli. Kardeşinin; kendisine, başkasına ya da topluma karşı fenalığı için ise ona kızmaz, köpürmez; yalnızca acır, üzülür, ıslahını arzu ve ıslahı için dua ve gayret eder. İslahı için de "tahakkümle değil lütüfla" ve kavlıleyyinle hareket eder ve sulhkârâne muamele eder.

Ama ıslah ve caydırıcılık için devlet ve müeyyide de gereklidir. Zira tahakkümle muamele de bir ihtiyaçtır. Zira "nush ile uslanmayı etmeli tekdir; tekdirden de anlamayanın hakkı kötektir" denilmiştir. "Kötek vurmak" yani cebir uygulamak ve tahakküm etmek, muhakeme etmeyi ve hükmetmeyi gerektirir. Bunu, hukuku ve adaletiyle devlet yapacaktır.

Bilhassa kamu düzeninin kurulması ve muhafazası için ceza hukuku kurallarına ve müeyyideye ihtiyaç vardır.

Bu yazıda, kardeşlik hukukuna katkı ihtimali yönünden ceza hukukuna ait bazı ilkeleri ve kuralları ele alacağız.

Ceza ve Cezalandırma Usulü İlkeleri

Anayasa ve Türk Ceza Kanunu suçlama ve cezalandırma ile ilgili bazı temel prensipler koymaktadır. Bunlar şu şekilde özetlenebilir:

1. Doğrudan kişisel yarara karşı da işlense, her suç kamu düzenini ihlal eder. Bu sebeple suçlama ve cezalandırma yetkisi devlete aittir. Suçtan zarar görenin şikâyet etme ve ceza davasına katılma hakkı vardır.

2. Suç kamu düzenini ihlal ettiğinden, suçtan zarar gören şikâyetçi olmasa da suçu öğrenen savcı harekete geçer ve sanığı bulup suç delillerini ceza mahkemesinin önüne yığar. (İstisna olarak bazı küçük suçların ve bazı özel suç türlerinin takibi şikâyete bağlıdır).

3. Suç işlenmesinin engellenmesi yönünden idari yapıya yani vali ve kaymakama bağlı olan kolluk kuvvetleri (polis, deniz polisi/sahil güvenlik ve kır polisi/jandarma); işlenmiş bir suçun delillerinin toplanması ve sanıklarının yakalanıp yargılanması yönünden adli kolluk olarak görev yapar ve dolayısıyla adliyeye yani savcıya ve hakime bağlıdır.

4. Beraat-i zimmet asıldır.

Buna bağlı olarak öncelikle borçsuzluk asıldır. Alacaklı olduğunu iddia eden ispat etmelidir.

Yine bu temel kurala bağlı olarak, suçsuzluk asıldır ve sanığın suçlu olduğunu iddia eden savcı bu iddiasını kesin delillerle ispatla mükelleftir.

5. Savcı iddianamesinde şüphe üzerine hareket eder. Ancak mahkeme şüphe üzerine sanığın aleyhinde karar veremez. Sanık hakkında mahkûmiyet kararı verilebilmesi için delillerin hiçbir şüphe taşımayacak şekilde ve yeterli olması gerekir. Şüpheden sanık yararlanır. Şüphe mahkûmiyete değil bearaata götürür.

6. Savunma hakkı kutsaldır. Savunması alınmadan ve delil getirme hakkı verilmeden kimseye ceza verilemez. Savcı sadece sanığın aleyhine delilleri değil lehine olan delilleri de toplamakla yükümlüdür.

7. Hukuk devleti hukuk güvenliği ilkesi ile hareket eder. Suçlar kanunlarda tarif edilenlerden ibarettir. Cezaları da yine kanunda belirlenmiştir. Kanunsuz suç ve kanunsuz ceza olmaz. Ceza hukuku alanında kıyas ya da yorum yoluyla yeni suç ihdas etmek yasaktır. Hakim, “bence bu da suç olmalı” diyerek yeni bir suç türü ihdas edemez.

8. Kanunu bilmemek mazeret değildir. Devlet kanunları yayınlar ve böylece “duyurmuş” olur. “Duymak” yani haberdar olmak ise kişilerin görevidir. Suç işleme ehliyetine sahip olan kişilerin (on iki yaşını doldurmuş olanların) kanunu bildiği ve bile bile suç işlediği varsayılır.

8. Suçun iki unsuru vardır: Maddi unsur ve manevi unsur. Bu iki unsur yoksa cezalandırma mümkün değildir.

9. Suçun maddi unsuru kanunun tarif ettiği eylemin yapılmasıdır. “Düşünce suçu” olmadığı gibi “düşünme suçu” da yoktur. Suç teşkil eden bir eylemi sadece düşünmek ve hatta tasarlamak suç değildir. (Maddi unsurun gerçekleştiği bazı hallerde, bir suçu tasarlayarak işlemiş olmak, bazı suçlar açısından cezanın artırılmasına sebep olur. Mesela adam öldürme suçu böyledir.).

10. Suçun manevi unsuru ise kasttır. Kast yani suç işleme iradesi olmadan suç işlenmiş olmaz. Kanunda suç olarak tarif edilmiş fiili (suçun maddi unsurunu) kasten yani bilerek ve isteyerek icra eden kişi suçludur. Buradaki “bilmek”ten kasıt, “filin suç olduğunu” bilmek değildir. Bu alanda, “kanunu bilmemek mazeret değildir” kuralı geçerlidir. Bilmek, eylemin sonucunu öngörebilmek demektir. “İstemek” ise eylemin sonucunu istemektir.

11. Suça iştirak etmek suçtur. Suçluya suçunda yardım ve yataklık etmek de suçtur. Suçluyu bile bile gizlemek veya yalan yere şahitlik etmek de suçtur. Ayrıca, suçu ve suçluyu övmek de suçtur.

Savunma hakkı kutsaldır. Savunması alınmadan ve delil getirme hakkı verilmeden kimseye ceza verilemez. Savcı sadece sanığın aleyhine delilleri değil lehine olan delilleri de toplamakla yükümlüdür.

Konusu suç teşkil eden emir hiçbir surette yerine getirilemez. Aksi takdirde yerine getiren ile emri veren sorumlu olur.

Ancak bir kişinin masum olduğuna inanmak ve bu inancı dile getirmek, o kişi hakkındaki ceza kesinleştikten sonra bile, suç değildir. Bununla birlikte bu fikir açıklaması bazı hallerde “suçluyu övmek” şeklinde anlaşılabilir ve cezalandırılabilir.

12. Suçların çoğu Ceza Kanununda tarif edilip cezası da orada gösterilmiştir. Ancak Yardım Toplama Kanunu, Vergi Usul Kanunu, Pasaport Kanunu, Ateşli Silahlar Kanunu gibi çok sayıda özel kanunda özel suç tipleri tarif edilmiş ve cezası da gösterilmiştir. Dolayısıyla neyin suç olduğunu sadece Ceza Kanununa bakarak öğrenmek mümkün değildir.

13. Ancak yine de asıl suç tipleri için bu kanunu taramak faydalı olacaktır. Aşağıda Köprü okuyucusunun bakış açısını nazara alarak suçlarla ilgili bazı genel ve özel hükümleri verip küçük açıklamalarla konuyu açacağız.

14. Ceza Kanununun “Ceza Sorumluluğunu Kaldıran veya Azaltan Nedenler” başlıklı bölümündeki “Kanunun hükmü ve amirin emri” başlıklı 24. madde şu şekildedir:

Madde 24- (1) Kanunun hükmünü yerine getiren kimseye ceza verilmez.

(2) Yetkili bir merciden verilip, yerine getirilmesi görev gereği zorunlu olan bir emri uygulayan sorumlu olmaz.

(3) Konusu suç teşkil eden emir hiçbir surette yerine getirilemez. Aksi takdirde yerine getiren ile emri veren sorumlu olur.

(4) Emrin, hukuka uygunluğunun denetlenmesinin kanun tarafından engellendiği hallerde, yerine getirilmesinden emri veren sorumlu olur.

Bu hükme göre amirin emrinin hukuka uygun olmaması ile suç olması farklı şeylerdir ve konusu suç olan emir hiçbir şekilde yerine getirilemez.

15. Meşru savunma ve zorunluluk hali normalde suç olan bir fiili suç olmaktan çıkarmaz ama bu hallerde suç failine ceza verilmez. (TCK. m. 25)

16. Hakkını kullanan kimseye ceza verilmez.

Ayrıca kişinin üzerinde mutlak surette tasarruf edebileceği bir hakkına ilişkin olmak üzere, açıkladığı rızası çerçevesinde işlenen fiilden dolayı kimseye ceza verilmez. (m. 26) Mesela boks maçları bu kapsamdadır.

17. Karşı koyamayacağı veya kurtulamayacağı cebir ve şiddet veya muhakkak ve ağır bir korkutma veya tehdit sonucu suç işleyen kimseye ceza verilmez. Bu gibi hallerde cebir ve şiddet, korkutma ve tehdidi kullanan kişi suçun faili sayılır. (m. 28) Zira “kılıç kesmez el keser” denilmiştir.

18. Haksız bir fiilin meydana getirdiği hiddet veya şiddetli elemin etkisi altında suç işleyen kimsenin ise cezasında indirime gidilir. (m. 29)

19. Suçu işlediği sırada on iki yaşını doldurmuş olan çocukların ceza sorumluluğu yoktur. On iki yaşını doldurmuş olup da on beş yaşını

doldurmamış olanların ise işlediği fiilin hukukî anlam ve sonuçlarını algılayamaması veya davranışlarını yönlendirme yeteneğinin yeterince gelişmemiş olması hâlinde ceza sorumluluğu yoktur. Ancak bu kişiler hakkında çocuklara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur. Ayrıca on sekiz yaşından küçüklere verilecek cezalarda indirim yapılır. (m. 31)

20. İşlediği fiilin hukukî anlam ve sonuçlarını akıl hastalığı nedeniyle algılayamayan veya bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneği azalmış olan kişinin cezasında indirim yapılır. Bu yeteneği “önemli derecede” azalmış olan kişiye ise ceza verilmez. Ancak, bu kişiler hakkında da uygun bir güvenlik tedbirine hükmolunur. (m. 32)

21. İşlediği fiilin hukukî anlam ve sonuçlarını, geçici bir nedenle ya da irade dışı alınan alkol veya uyuşturucu madde etkisiyle algılayamayan veya bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneği önemli derecede azalmış olan kişiye ceza verilmez.

İradi olarak alınan alkol veya uyuşturucu madde etkisinde suç işleyen kişi ise ayıkmış gibi tam olarak ceza alır. (m. 34)

22. Kişi, işlemeyi kastettiği bir suçu elverişli hareketlerle doğrudan doğruya icraya başlayıp da elinde olmayan nedenlerle tamamlayamaz ise teşebbüsten dolayı sorumlu tutulur, yani ceza alır ama cezada indirim yapılır. (m. 35)

Fail, suçun icra hareketlerinden gönüllü vazgeçer veya kendi çabalarıyla suçun tamamlanmasını veya neticenin gerçekleşmesini önlerse, teşebbüsten dolayı da cezalandırılmaz. Ancak tamam olan kısım esasen bir suç oluştuysa sadece o suça ait ceza ile cezalandırılır. (m. 36)

23. Bir suç işleme kararının icrası kapsamında, değişik zamanlarda bir kişiye karşı aynı suçun birden fazla işlenmesi durumunda, bir cezaya hükmedilir. Ancak bu ceza, dörtte birinden dörtte üçüne kadar artırılır. Aynı suçun birden fazla kişiye karşı tek bir fiille işlenmesi durumunda da, aynı kural geçerlidir. Ancak kasten öldürme, kasten yaralama, işkence ve yağma suçlarında tek ceza kuralı geçerli değildir. (m. 44)

Müsadere ve Basının Korunması

1. TCK. 54'e göre, iyiniyetli üçüncü kişilere ait olmamak koşuluyla, “kasıtlı bir suçun işlenmesinde kullanılan” veya “suçun işlenmesine tahsis edilen” ya da “suçtan meydana gelen” eşyanın müsaderesine hükmolunur.

Suçun işlenmesinde kullanılmak üzere hazırlanan eşya, kamu güvenliği, kamu sağlığı veya genel ahlak açısından tehlikeli olması durumunda müsadere edilir. Ancak suçta kullanılan eşyanın müsadere edilmesinin işlenen suça nazaran daha ağır sonuçlar doğuracağı ve bu nedenle hakkaniyete aykırı olacağı anlaşıldığında, müsaderesine hükmedilmeyebilir.

Suçun işlenmesinde kullanılmak üzere hazırlanan eşya, kamu güvenliği, kamu sağlığı veya genel ahlak açısından tehlikeli olması durumunda müsadere edilir.

*Basın hürdür,
sansür edilemez.*

*Basımevi kurmak,
izin alma ve
mali teminat
yatırma şartına
bağlanamaz.
Devlet, basın
ve haber alma
hürriyetlerini
sağlayacak
tedbirleri alır.*

Üretimi, bulundurulması, kullanılması, taşınması, alım ve satımı suç oluşturan eşya da müsadere edilir.

Yine TCK. 55'e göre suçun işlenmesi ile elde edilen veya suçun konusunu oluşturan ya da suçun işlenmesi için sağlanan maddi menfaatler ile bunların değerlendirilmesi veya dönüştürülmesi sonucu ortaya çıkan ekonomik kazançların da mağdura iadesine ve bu mümkün değilse müsaderesine karar verilir. (m. 55)

2. Öte yandan Anayasa'nın 28. maddesine göre;

Basın hürdür, sansür edilemez. Basımevi kurmak, izin alma ve mali teminat yatırma şartına bağlanamaz.

Devlet, basın ve haber alma hürriyetlerini sağlayacak tedbirleri alır.

Devletin iç ve dış güvenliğini, ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü tehdit eden veya suç işlemeye ya da ayaklanma veya isyana teşvik eder nitelikte olan veya Devlete ait gizli bilgilere ilişkin bulunan her türlü haber veya yazıyı, yazarlar veya bastırıcılar veya aynı amaçla, basanlar, başkasına verenler, bu suçlara ait kanun hükümleri uyarınca sorumlu olurlar. Tedbir yolu ile dağıtım hakim kararıyla; gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de kanunun açıkça yetkili kıldığı merciin emriyle önlenebilir. Dağıtımı önleyen yetkili merci, bu kararını en geç yirmi dört saat içinde yetkili hakime bildirir. Yetkili hakim bu kararı en geç kırk sekiz saat içinde onaylamazsa, dağıtımı önleme kararı hükümsüz sayılır.

Yargılama görevinin amacına uygun olarak yerine getirilmesi için, kanunla belirtilecek sınırlar içinde, hakim tarafından verilen kararlar saklı kalmak üzere, olaylar hakkında yayım yasağı konamaz.

Sürelili veya süresiz yayınlar, kanunun gösterdiği suçların soruşturma veya kovuşturmasına geçilmiş olması hallerinde hakim kararıyla; Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünün, milli güvenliğinin, kamu düzeninin, genel ahlakın korunması ve suçların önlenmesi bakımından gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de kanunun açıkça yetkili kıldığı merciin emriyle toplatılabilir. Toplatma kararı veren yetkili merci, bu kararını en geç yirmi dört saat içinde yetkili hakime bildirir; hakim bu kararı en geç kırk sekiz saat içinde onaylamazsa, toplatma kararı hükümsüz sayılır.

Sürelili veya süresiz yayınların suç soruşturma veya kovuşturması sebebiyle zapt ve müsaderesinde genel hükümler uygulanır.

Türkiye'de yayımlanan sürelili yayınlar, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, Cumhuriyetin temel ilkelerine, milli güvenliğe ve genel ahlaka aykırı yayımlardan mahkum olma halinde, mahkeme kararıyla geçici olarak kapatılabilir. Kapatılan sürelili yayının açıkça devamı niteliğini taşıyan her türlü yayım yasaktır; bunlar hakim kararıyla toplatılır.

Yine 29. maddeye göre;

Sürelî veya süresiz yayın önceden izin alma ve mali teminat yatırma şartına bağlanamaz.

Sürelî yayın çıkarabilmek için kanunun gösterdiği bilgi ve belgelerin, kanunda belirtilen yetkili mercie verilmesi yeterlidir. Bu bilgi ve belgelerin kanuna aykırılığının tesbiti halinde yetkili merci, yayının durdurulması için mahkemeye başvurur.

Sürelî yayınların çıkarılması, yayım şartları, mali kaynakları ve gazetecilik mesleği ile ilgili esaslar kanunla düzenlenir. Kanun, haber, düşünce ve kanaatlerin serbestçe yayımlanmasını engelleyici veya zorlaştırıcı siyasal, ekonomik, mali ve teknik şartlar koyamaz.

Sürelî yayınlar, Devletin ve diğer kamu tüzelkişilerinin veya bunlara bağlı kurumların araç ve imkanlarından eşitlik esasına göre yararlanır.

3. Anayasanın “Basın araçlarının korunması” başlıklı 30. maddesine göre ise Kanuna uygun şekilde basın işletmesi olarak kurulan basımevi ve eklentileri ile basın araçları, suç aleti olduğu gerekçesiyle zapt ve müsadere edilemez veya işletilmekten alıkonulamaz.

Dolayısıyla bugünkü kanunlar itibariyle açıkça terörü desteklemeyen ve hakaret içermeyen herhangi bir kitabın suç sayılıp müsadere edilmesi mümkün değildir.

Basın araçlarının ise hiçbir şekilde zapt ve müsadere mümkün değildir.

Bu anayasal koruma basın özgürlüğü açısından oldukça önemlidir. Olağanüstü hal rejimleri de müsadere yasağı açısından bir istisna oluşturamaz.

Köprü Okurları İçin Seçilmiş Suç ve Ceza Hükümleri

Bu başlık altında Türk Ceza Kanununda tanımlanıp cezası belirlenmiş olan bazı suçları tanıtacağız. Bu maksatla, Kanunda yer alan suç tanımını genellikle aynen veya özetleyerek verip konuyu anlamaya yardımcı olacak bazı açıklamalarla yetineceğiz.

1. Yaşı veya hastalığı dolayısıyla kendini idare edemeyecek durumda olan ve bu nedenle kendisinin koruma ve gözetim yükümlülüğü altında bulunan bir kimseyi kendi haline terk eden kişi, üç aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. (TCK. m. 97)

Buna göre yaşlı ana babasına ve yaşlı akrabasına bakmayan kişi suçlu sayılır. Bu alanda cezalandırma önemli bir kardeşlik hukuku desteğidir denilebilir. Ancak unutulmamalıdır ki yaşlılara isteksizce bakmak ile ihlasla ve merhametle muamele etmek arasında açık bir fark vardır.

2. Yaşı, hastalığı veya yaralanması dolayısıyla ya da başka herhangi bir nedenle kendini idare edemeyecek durumda olan kimseye hal ve koşulların elverdiği ölçüde yardım etmeyen ya da durumu derhal ilgili makamlara bildirmeyen kişi, bir yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır. Yardım veya bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmemesi dolayısıyla

*Basın araçlarının
ise hiçbir
şekilde zapt
ve müsadere
mümkün değildir.
Bu anayasal
koruma basın
özgürlüğü
açısından oldukça
önemlidir.
Olağanüstü
hal rejimleri
de müsadere
yasağı açısından
bir istisna
oluşturamaz.*

Cebir veya tehdit kullanarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla bir kimsenin inanç, düşünce veya kanaatlerinden kaynaklanan yaşam tarzına ilişkin tercihlerine müdahale eden veya bunları değiştirmeye zorlayan kişiye de aynı ceza verilir.

kişinin ölmesi durumunda ise bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. (m.98)

Bu hükme göre, insanlık görevi denilen görev belli hallere hukuken de bir ödevdir ve yerine getirilmemesi suçtur.

3. Bir kimseyi hukuka aykırı olarak bir yere gitmek veya bir yerde kalmak hürriyetinden yoksun bırakan kişiye, bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası verilir. (m. 109)

4. Cebir veya tehdit kullanılarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla; devletçe kurulan veya kamu makamlarının verdiği izne dayalı olarak yürütülen her türlü eğitim ve öğretim faaliyetlerine veya kişinin eğitim ve öğretim hakkını kullanmasına ya da öğrencilerin toplu olarak oturdukları binalara veya bunların eklentilerine girilmesine veya orada kalınmasına engel olunması hâlinde, fail hakkında iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. (m. 112)

5. Cebir veya tehdit kullanılarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla bir kamu faaliyetinin yürütülmesine ya da kamu hizmetlerinden yararlanılmasına engel olunması hâlinde, fail hakkında iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. (m.113)

6. Bir kimseye karşı; bir siyasî partiye üye olmaya veya olmamaya, siyasî partinin faaliyetlerine katılmaya veya katılmamaya, siyasî partiden veya siyasî parti yönetimindeki görevinden ayrılmaya, seçim yoluyla gelinen bir kamu görevine aday olmamaya veya seçildiği görevden ayrılmaya zorlamak amacıyla, cebir veya tehdit kullanan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Cebir veya tehdit kullanılarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla bir siyasî partinin faaliyetlerinin engellenmesi halinde ise iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

7. Cebir veya tehdit kullanarak, bir kimseyi dinî, siyasî, sosyal, felsefi inanç, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya veya değiştirmeye zorlayan ya da bunları açıklamaktan, yaymaktan men eden kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Dinî inancın gereğinin yerine getirilmesinin veya dinî ibadet veya ayinlerin bireysel ya da toplu olarak yapılmasının, cebir veya tehdit kullanılarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla engellenmesi hâlinde de aynı cezaya hükmolunur.

(Salt dinî bir faaliyet durumunda olan Risale-i Nur sohbetlerini engellemeye kalkışmak da işte bu madde kapsamında suçtur.)

Cebir veya tehdit kullanarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla bir kimsenin inanç, düşünce veya kanaatlerinden kaynaklanan yaşam tarzına ilişkin tercihlerine müdahale eden veya bunları değiştirmeye zorlayan kişiye de aynı ceza verilir.

(Kıyafet dayatması ya da zorlaması da bu madde kapsamında suçtur.)

8. Hukuka aykırı olarak bir kimsenin üstünü veya eşyasını arayan kamu görevlisine üç aydan bir yıla kadar hapis cezası verilir. (m.120)

Uygulamada, bilhassa güvenlik görevlilerinin, kimliklerini ve arama iznini gösterme yükümlülüğüne uymadan yaptıkları arama işleri de bu kapsamda suçtur.

9. Kişinin belli bir hakkı kullanmak için yetkili kamu makamlarına verdiği dilekçenin hukukî bir neden olmaksızın kabul edilmemesi halinde, fail hakkında altı aya kadar hapis cezasına hükmolunur. (m. 121).

Dilekçenin kabul edilmesi ile dilekçedeki talebin kabul edilmesi farklı şeylerdir. Kamu görevlisinin, talebi kabul etmeyecek olsa da dilekçeyi alıp evrak kayıt defterine kaydetmesi ve takdirini buna göre yapıp cevaplaması gerekir. Ancak unutulmamalıdır ki dilekçeye cevap vermemekle dilekçeyi kabul etmemek de farklıdır. Suç olan eylem, “kabul etmeme” halidir.

10. Dil, ırk, milliyet, renk, cinsiyet, engellilik, siyâsî düşünce, felsefî inanç, din veya mezhep farklılığından kaynaklanan nefret nedeniyle; kamuya arz edilmiş olan bir taşınır veya taşınmaz malın bir kişiye satılmasını, devrini veya kiraya verilmesini ya da bir kişinin kamuya arz edilmiş belli bir hizmetten yararlanmasını, işe alınmasını, olağan bir ekonomik etkinlikte bulunmasını engelleyen kimse, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. (m.122)

Bu suç açısından önemli olan, “olağan tercih” dışında bir tercihte bulunması ve bunun ayrımcılığa maruz bırakılan kişinin –dini, ırkı vb.- bir sıfatına duyulan nefret saikiyle yapılmasıdır.

Bu hüküm de kanaatimizce kardeşlik hukukunun muhafazası bakımından önemli ve gerekli bir düzenlemedir.

11. Bir kimseye onur, şeref ve saygınlığını rencide edebilecek nitelikte somut bir fiil veya olgu isnat eden veya sövmek suretiyle bir kimsenin onur, şeref ve saygınlığına saldıran kişi, üç aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır.

Mağdurun gıyabında yapılan bir hakaretin cezalandırılabilmesi için fiilin en az üç kişi tarafından görülmüş ya da duyulmuş olması gerekir.

Fiilin, mağduru muhatap alan sesli, yazılı veya görüntülü bir iletiyle işlenmesi halinde de aynı ceza verilir.

Hakaret suçunun; kamu görevlisine karşı görevinden dolayı ya da kişinin dinî, siyâsî, sosyal, felsefî inanç, düşünce ve kanaatlerini açıklamasından, değiştirmesinden, yaymaya çalışmasından, mensup olduğu dinin emir ve yasaklarına uygun davranmasından dolayı veya kişinin mensup bulunduğu dine göre kutsal sayılan değerlerden bahisle işlenmesi halinde, cezanın alt sınırı bir yıldan az olamaz. (m.125)

Kişinin belli bir hakkı kullanmak için yetkili kamu makamlarına verdiği dilekçenin hukukî bir neden olmaksızın kabul edilmemesi halinde, fail hakkında altı aya kadar hapis cezasına hükmolunur.

*Kişiler arasındaki
aleni olmayan
konuşmaları,
tarafardan
herhangi birinin
rızası olmaksızın
bir aletle dinleyen
veya bunları bir
ses alma cihazı
ile kaydeden kişi,
iki yıldan beş yıla
kadar hapis cezası
ile cezalandırılır.*

Hakaret suçunun işlenmesinde mağdurun ismi açıkça belirtilmemiş veya isnat üstü kapalı geçirilmiş olsa bile, eğer niteliğinde ve mağdurun şahsına yönelik bulunduğu duraksanmayacak bir durum varsa, hem ismi belirtilmiş ve hem de hakaret açıklanmış sayılır. (m.126)

Bu hükümden de görüleceği üzere, Kanun, gıybeti de belli şartlarla hakaret suçu sayıp cezalandırmaktadır.

Bir de dikkat edilirse dindara dindarlığı sebebiyle hakaret etmek ayrıca cezada artış sebebi sayılmıştır.

12. Bir kimsenin ölümünden sonra hatırasına en az üç kişiyle ihtilat ederek hakaret eden kişi, üç aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır. Ceza, hakaretin alenen işlenmesi halinde, altıda biri oranında artırılır. Bir ölünün kısmen veya tamamen ceset veya kemiklerini alan veya ceset veya kemikler hakkında tahkir edici fiillerde bulunan kişi ise üç aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. (m. 130)

Ancak, kamu görevlisine karşı görevinden dolayı işlenen hariç olmak üzere hakaret suçunun soruşturulması ve kovuşturulması, mağdurun şikayetine bağlıdır. Mağdur, şikayet etmeden önce ölürse veya suç ölmüş olan kişinin hatırasına karşı işlenmiş ise; ölenin ikinci dereceye kadar üstsoy ve altsoyu, eş veya kardeşleri tarafından şikayette bulunulabilir. (m.131)

Buna göre ölmüş meşhurlara, mesela Türk ve İslam büyüklerine hakaret suçunun cezalandırılabilmesi için çocuğunun veya torununun hayatta ve sanıktan şikayetçi olması gerekir. Bu düzenlemenin istisnası 5816 sayılı Kanunla hakarete karşı özel olarak korunan Mustafa Kemal'dir.

Ölümlere hakaretle ilgili bu düzenleme kanaatimizce eksiktir ve bu sebeple kardeşlik hukukuna da zarar vermektedir.

13. Kişiler arasındaki haberleşmenin gizliliğini ihlal eden kimse, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Kişiler arasındaki haberleşme içeriklerini hukuka aykırı olarak ifşa eden kimse ise iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Kendisiyle yapılan haberleşmelerin içeriğini diğer tarafın rızası olmaksızın hukuka aykırı olarak alenen ifşa eden kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. İfşa edilen bu verilerin basın ve yayın yoluyla yayımlanması halinde de aynı cezaya hükmolunur. (m.132)

Kişiler arasındaki aleni olmayan konuşmaları, taraflardan herhangi birinin rızası olmaksızın bir aletle dinleyen veya bunları bir ses alma cihazı ile kaydeden kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Katıldığı aleni olmayan bir söyleşiyi, diğer konuşanların rızası olmadan ses alma cihazı ile kayda alan kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır.

Kişiler arasındaki aleni olmayan konuşmaların kaydedilmesi suretiyle elde edilen verileri hukuka aykırı olarak ifşa eden kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis ve ayrıca adli para cezası ile cezalandırılır. İfşa edilen bu verilerin basın ve yayın yoluyla yayımlanması halinde de aynı cezaya hükmolunur. (m.133)

Bu maddedeki düzenlemeler de kardeşlik hukukunun muhafazası bakımından oldukça önemlidir. Zira mahrem kalması gereken bilgilerin sahibinin gıyabında saçılıp dökülmesi dedikodunun nitelikli biçimidir.

14. Kişilerin özel hayatının gizliliğini ihlal eden kimse, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Gizliliğin görüntü veya seslerin kayda alınması suretiyle ihlal edilmesi halinde, verilecek ceza bir kat artırılır.

Kişilerin özel hayatına ilişkin görüntü veya sesleri hukuka aykırı olarak ifşa eden kimse iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. İfşa edilen bu verilerin basın ve yayın yoluyla yayımlanması halinde de aynı cezaya hükmolunur. (m.134)

15. Hukuka aykırı olarak kişisel verileri kaydeden kimseye bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası verilir.

Kişisel verinin, kişilerin siyasi, felsefi veya dinî görüşlerine, ırki kökenlerine; hukuka aykırı olarak ahlaki eğilimlerine, cinsel yaşamlarına, sağlık durumlarına veya sendikal bağlantılarına ilişkin olması durumunda birinci fıkra uyarınca verilecek ceza yarı oranında artırılır. (m.135)

Mesela bir öğretmenin öğrencilerin dinî görüş ve tercihlerini listeleyip kaydetmesi –hangi niyetle yapmış olursa olsun- suçtur.

16. İbadethanelere, bunların eklentilerine, buralardaki eşyaya, mezarlara, bunların üzerindeki yapılara, mezarlıklardaki tesislere, mezarlıkların korunmasına yönelik olarak yapılan yapılara; yıkmak, bozmak veya kırmak suretiyle zarar veren kişi, bir yıldan dört yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu yerleri ve yapıları kirleten kişi ise üç aydan bir yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır. Ayrıca bu fiillerin ilgili dinî inanışı benimseyen toplum kesimini tahkir maksadıyla işlenmesi halinde, verilecek ceza üçte biri oranında artırılır. (m.153)

Yukarıda 12. paragrafta ele aldığımız üzere ölmüş kişilerin hatrasına hakaretin, ancak hayatta eşi, kardeşi, çocuğu ya da torunu varsa ve şikayetçi olursa cezalandırılmasına karşılık, mezarlıkların tahkir edilmesi halinde cezalandırma için şikayet gerekmemesi bir çelişki gibi görülebilir.

17. Suç işlemek için alenen tahrikte bulunan kişi, altı aydan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Halkın bir kısmını diğer bir kısmına karşı silahlandırarak, birbirini öldürmeye tahrik eden kişi ise on beş yıldan yirmi dört yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Kişilerin özel hayatının gizliliğini ihlal eden kimse, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Gizliliğin görüntü veya seslerin kayda alınması suretiyle ihlal edilmesi halinde, verilecek ceza bir kat artırılır.

Halkın bir kesimini, sosyal sınıf, ırk, din, mezhep, cinsiyet veya bölge farklılığına dayanarak alenen aşağılayan kişi ise altı aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Bu suç açısından suç işlemeye “teşvik” yeterli değildir. Tahrik, “harekete geçirme” anlamındadır ve teşvik’e nazaran daha ağır bir eylemdir.

18. İşlenmiş olan bir suçu veya işlemiş olduğu suçtan dolayı bir kişiyi alenen öven kimse, bu nedenle kamu düzeni açısından açık ve yakın bir tehlikenin ortaya çıkması hâlinde, iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. (m.215)

“Suçu övme” fiili ancak belli bir kişinin işlediği iddia edilen belli bir suç övmek anlamında ise cezalandırılabilir. Bir sanığı ya da hatta cezası kesinleşmiş birini “o bu suçu işlemiş olamaz” diyerek savunmak ise suçu ya da suçluyu övmek demek değildir. Zira burada savcının kanaatine ya da hakim kararına katılmama hali vardır. Ve hiç kimse inanmadığı bir şeye inanimiş gibi yapmaya zorlanamaz.

19. Halkın sosyal sınıf, ırk, din, mezhep veya bölge bakımından farklı özelliklere sahip bir kesimini, diğer bir kesimi aleyhine kin ve düşmanlığa alenen tahrik eden kimse, bu nedenle kamu güvenliği açısından açık ve yakın bir tehlikenin ortaya çıkması halinde, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Halkın bir kesimini, sosyal sınıf, ırk, din, mezhep, cinsiyet veya bölge farklılığına dayanarak alenen aşağılayan kişi ise altı aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Ayrıca halkın bir kesiminin benimsediği dinî değerleri alenen aşağılayan kişi, fiilin kamu barışını bozmaya elverişli olması halinde, altı aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. (m.216)

Eski Ceza Kanunu döneminde 312. madde olarak meşhur olan bu düzenleme en çok suiistimal edilen kanuni hükümlerden biri olmuştur. Yeni Kanun düşmanlığa tahrik suçunu kamu güvenliği açısından açık ve yakın tehlike şartına bağlamak suretiyle bir parça daha somutlaştırmıştır.

20. Halkı kanunlara uymamaya alenen tahrik eden kişi, tahrikin kamu barışını bozmaya elverişli olması halinde, altı aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır. (m.217)

Halkı kanunlara uymamaya tahrik etmek de suç işlemeye tahrik ya da teşvikin bir başka türüdür. Kamu düzenini bozar. Mesela Olağanüstü hal sebebiyle konulmuş olan gece sokağa çıkma yasağına riayet etmemeye halkı çağırarak, “tahrik” biçiminde ise bu suçu oluşturur.

21. Yukarıdaki dört suçun basın ve yayın yoluyla işlenmesi hâlinde, verilecek ceza yarı oranına kadar artırılır. Ancak, haber verme sınırlarını aşmayan ve eleştiri amacıyla yapılan düşünce açıklamaları suç oluşturmaz. (m.218)

22. İmam, hatip, vaiz, rahip, haham gibi dinî reislerden biri vazifesini ifa sırasında alenen hükümet idaresini ve Devlet kanunlarını ve hükümet

icraatını takbih ve tezyif ederse bir aydan bir seneye kadar hapis ve/veya adli para cezası ile cezalandırılır.

Bu kişilerden biri işbu sifattan bilistifade hükümetin idaresini ve kanun ve nizam ve emirleri ve dairelerden birine ait olan vazife ve salahiyeti takbih ve tezyife veya halkı kanunlara yahut hükümet emirlerini icraya veya memuru memuriyetinin vazifesi icabına karşı itaatsizliğe tahrik ve teşvik edecek olursa üç aydan iki seneye kadar hapse ve adli para cezası ve müebbeden veya muvakkaten bilfiil o vazifeyi icradan ve onun menfaat ve aidatını almaktan yasaklılığına hükmolunur.

Kendi sıfatlarından istifade ederek kanuna göre kazanılmış olan haklara muhalif iş ve sözlerde bulunmaya bir kimseyi icbar ve ikna eden din reis ve memurlarına da aynı ceza verilir.

Yukarıdaki suçlar Müslümanlıkta resmen yetkili din görevlileri ve diğer dinlerde ise azınlık cemaatlerinin dini reisleri için geçerlidir. Sivil alanda kalarak din hizmeti veren ya da dini nasihatte bulunan gönüllüler için böyle bir suçun söz konusu edilememesi gerekir.

Öte yandan ibadethaneye eleştiri siyasetinin girmesini yasaklayan bu hükmün total kaldığı da açıktır. Zira bu hüküm hükümetin yani devletin cami kürsüsünden eleştirilmesini yasaklamakta, ama aynı makamdan iktidardaki siyasî partinin övülmesini idareye müdahale saymamaktadır.

23. Kanunun suç saydığı fiilleri işlemek amacıyla örgüt kuranlar veya yönetenler, örgütün yapısı, sahip bulunduğu üye sayısı ile araç ve gereç bakımından amaç suçları işlemeye elverişli olması halinde, iki yıldan altı yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Suç işlemek amacıyla kurulmuş olan örgüte üye olanlar, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. (Örgütün varlığı için üye sayısının en az üç kişi olması gerekir). Örgütün silahlı olması halinde, verilecek ceza dörtte birinden yarısına kadar artırılır. Örgütün faaliyeti çerçevesinde bir suç da işlenmişse, elbette ayrıca bu suçtan dolayı da cezaya hükmolunur.

Örgütün cebir, şiddet veya tehdit içeren yöntemlerini meşru gösterecek veya övecek ya da bu yöntemlere başvurmayı teşvik edecek şekilde örgütün propagandasını yapan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu suçun basın ve yayın yolu ile işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır. (m.220)

Devletin bir yapıyı “suç örgütü” olarak görmesi kişileri de bağlar. Ancak bu madde kapsamında suçlanan bir kişinin kendisinin bu örgüte üye olmadığını savunması suç olmadığı gibi aynı inanç ve kanaati başkalarının beyan etmesi de mümkündür ve suç değildir.

24. Aynı konutta birlikte yaşadığı kişilerden birine karşı kötü muamelede bulunan kimse, iki aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. İdaresi altında bulunan veya büyütme, okutmak, bakmak, muhafaza etmek veya bir meslek veya sanat öğretmekle yükümlü olduğu kişi üzerinde, sahibi

Devletin bir yapıyı “suç örgütü” olarak görmesi kişileri de bağlar. Ancak bu madde kapsamında suçlanan bir kişinin kendisinin bu örgüte üye olmadığını savunması suç olmadığı gibi aynı inanç ve kanaati başkalarının beyan etmesi de mümkündür ve suç değildir.

*İftira, kardeşlik
hukukunu
yerle bir eden
ağır bir suçtur.
Ancak iftira, bir
kişi hakkında
"işlemediğini
bildiği halde"
suç isnadında
bulunmaktadır.
Bir kişinin suçlu
olduğunu sanan
ve yetkililere
şikayet eden
kişi ise, şikayet
edilen beraat
de etse iftira ile
suçlanamaz. Zira
şikayet insanî
bir hak olduğu
kadar kamusal bir
görevdir de.*

bulduğu terbiye hakkından doğan disiplin yetkisini kötüye kullanan kişi-ye de bir yıla kadar hapis cezası verilir. (m.232)

Bu madde bilhassa yetişkinlerle aynı ortamı paylaşan çocuklar üzerinde uygulanabilecek baskıyı yasaklamaktadır.

25. Kanunî temsilcisinin bilgisi veya rızası dışında evi terk eden bir çocuğu, rızasıyla da olsa, ailesini veya yetkili makamları durumdan haberdar etmeksizin yanında tutan kişi, şikâyet üzerine, üç aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. (m.234)

26. Yetkili makamlara ihbar veya şikayette bulunarak ya da basın ve yayın yoluyla, işlemediğini bildiği halde, hakkında soruşturma ve kovuşturma başlatılmasını ya da idarî bir yaptırım uygulanmasını sağlamak için bir kimseye hukuka aykırı bir fiil isnat eden kişi, bir yıldan dört yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Basın ve yayın yoluyla işlenen iftira suçundan dolayı verilen mahkûmiyet kararı, aynı veya eşdeğerde basın ve yayın organıyla ilan olunur. İlan masrafı da hükümlüden tahsil edilir. (m.267)

İftira, kardeşlik hukukunu yerle bir eden ağır bir suçtur. Ancak iftira, bir kişi hakkında "işlemediğini bildiği halde" suç isnadında bulunmaktır. Bir kişinin suçlu olduğunu sanan ve yetkililere şikayet eden kişi ise, şikayet edilen beraat de etse iftira ile suçlanamaz. Zira şikayet insanî bir hak olduğu kadar kamusal bir görevdir de.

27. Cumhurbaşkanı hakaret eden kişi, bir yıldan dört yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. (m. 299)

Kanunun "Devletin Egemenlik Alametlerine ve Organlarının Saygınlığına Karşı Suçlar" bölümünde yer alan ve hakaret suçunun cezasını cumhurbaşkanı yönünden ağırlaştıran bu düzenleme, cumhurbaşkanının siyaseten tarafsız olduğu 2016 öncesi eski Anayasa düzeni döneminde ve cumhurbaşkanının siyasî iktidarı değil devleti temsil ettiği düşünüldükçe yapılmıştır.

Cumhurbaşkanının partili ve dolayısıyla siyaseten taraflı bir kişi durumunda olması sebebiyle, önümüzdeki süreçte bu hükmün tartışmaya daha fazla açılacağı anlaşılmaktadır.

28. Devletin egemenlik alameti olan Türk Bayrağını ve bayrak özelliklerini taşıyan egemenlik alametlerini yırtarak, yakarak veya sair surette ve alenen aşağılayan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. İstiklal Marşını alenen aşağılayan kişi ise altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. (m.300)

Bayrak fikirsiz ve isimsiz bir ortak değer olduğundan bayrağa karşı işlenen suçun cezalandırılması isabetlidir.

29. Resmen çekilmiş olan yabancı devlet bayrağını veya diğer egemenlik alametlerini alenen tahkir eden kimseye ise üç aydan bir yıla kadar hapis cezası verilir. Ancak bu suçtan dolayı soruşturma ve kovuşturma yapılması, ilgili devletin şikayetine bağlıdır. (m.341)

30. Türk Milletini, Türkiye Cumhuriyeti Devletini, Türkiye Büyük Millet Meclisini, Türkiye Cumhuriyeti Hükümetini ve Devletin yargı organlarını ve askerî veya emniyet teşkilatını alenen aşağılayan kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Ancak bu suçtan dolayı soruşturma yapılması, Adalet Bakanının iznine bağlıdır.

Eleştiri amacıyla yapılan düşünce açıklamaları ise suç oluşturmaz. (m.301)

31. Devlet topraklarının tamamını veya bir kısmını yabancı bir devletin egemenliği altına koymaya veya Devletin bağımsızlığını zayıflatmaya veya birliğini bozmaya veya Devletin egemenliği altında bulunan topraklardan bir kısmını Devlet idaresinden ayırmaya yönelik bir fiil işleyen kimse, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile cezalandırılır.

Dikkat edilmelidir ki bu madde bölücü “fikir açıklayan”ı değil “fiil işleyeni” cezalandırmaktadır.

32. Temel millî yararlar (yani bağımsızlık, toprak bütünlüğü, millî güvenlik ve Cumhuriyetin Anayasada belirtilen temel niteliklerine) karşı fiillerde bulunmak maksadıyla veya bu nedenle, yabancı kişi veya kuruluşlardan doğrudan doğruya veya dolaylı olarak kendisi veya başkası için madde yarar elde eden vatandaşa ya da Türkiye’de bulunan yabancıya, üç yıldan on yıla kadar hapis ve onbin güne kadar adli para cezası verilir. Yarar elde ettiren veya vaat eden kişi hakkında da aynı cezaya hükmolunur. (m.305)

İçeride muhalefet elbette caizdir. Ancak muhalefetin dış mali kaynaklarla desteklenmesi onu bir muhalefet olmaktan çıkarıp ihanete dönüştürebilir. Bu suç bu riski önlemek amacıyla ihdas edilmiştir.

33. Türkiye Devletini savaş tehlikesi ile karşı karşıya bırakacak şekilde, yetkisiz olarak, yabancı bir devlete karşı asker toplayan veya diğer hasmane hareketlerde bulunan kimseye beş yıldan on iki yıla kadar hapis cezası verilir.

Fiil, sadece yabancı devletle siyasal ilişkileri bozacak veya Türkiye Devleti veya Türk vatandaşlarını misilleme tehlikesi ile karşı karşıya bırakacak nitelikte ise faile iki yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası verilir.

Bu madde hükümleri, fiili savaş halinde ülke topraklarının tamamını veya bir kısmını işgal eden yabancı devlet kuvvetlerine karşı meşru müdafaa amaçlı direniş hareketleri hakkında uygulanmaz. (m.306)

Savaş ilanı yetkisinin Türkiye Büyük Millet Meclisine ait olduğu düşünlüğünde yukarıdaki düzenlemenin amacı daha iyi anlaşılır.

*Türk Milletini,
Türkiye
Cumhuriyeti
Devletini, Türkiye
Büyük Millet
Meclisini, Türkiye
Cumhuriyeti
Hükümetini ve
Devletin yargı
organlarını
ve askerî veya
emniyet teşkilatını
alenen aşağılayan
kişi, altı aydan
iki yıla kadar
hapis cezası ile
cezalandırılır.*

Günlük hayatta sık sık “anayasayı ihlal suçu” olarak duyduğumuz bu suçun en önemli özelliği, cebir ve şiddet kullanılarak işlenebilecek olmasıdır. Dolayısıyla mesela bir siyasetçinin olağan siyasî faaliyetleri veya söylemleri sebebiyle ya da mesela bir gazetecinin köşe yazısı yardımıyla böyle bir suçun işlenmesi mümkün değildir.

34. Cebir ve şiddet kullanarak, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının öngördüğü düzeni ortadan kaldırmaya veya bu düzen yerine başka bir düzen getirmeye veya bu düzenin fiilen uygulanmasını önlemeye teşebbüs edenler ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile cezalandırılırlar.

Günlük hayatta sık sık “anayasayı ihlal suçu” olarak duyduğumuz bu suçun en önemli özelliği, cebir ve şiddet kullanılarak işlenebilecek olmasıdır.

Dolayısıyla mesela bir siyasetçinin olağan siyasî faaliyetleri veya söylemleri sebebiyle ya da mesela bir gazetecinin köşe yazısı yardımıyla böyle bir suçun işlenmesi mümkün değildir.

35. Darbe suçu kapsamında görüldüğünden, cumhurbaşkanına suikaste bulunan kişi, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile cezalandırılır. Ayrıca, bu fiile teşebbüs edilmesi halinde de teşebbüs indirimi yapılmaz ve suç tamamlanmış gibi cezaya hükmolunur.

36. Yine darbe suçu kapsamında cebir ve şiddet kullanarak Türkiye Büyük Millet Meclisini ortadan kaldırmaya veya Türkiye Büyük Millet Meclisinin görevlerini kısmen veya tamamen yapmasını engellemeye teşebbüs edenler ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasıyla cezalandırılırlar. (m.311)

37. Son olarak, cebir ve şiddet kullanarak Türkiye Cumhuriyeti Hükümetini ortadan kaldırmaya veya görevlerini yapmasını kısmen veya tamamen engellemeye teşebbüs eden kimseye ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası verilir. (m.312)

38. Halkı, Türkiye Cumhuriyeti Hükümetine karşı silahlı bir isyana tahrik eden kimseye on beş yıldan yirmi yıla kadar hapis cezası verilir. (m.313)

51. Yukarıdaki suçları işlemek amacıyla silahlı örgüt kuran veya yöneten kişi, on yıldan on beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu örgüte üye olanlara, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası verilir. Suç işlemek amacıyla örgüt kurma suçuna ilişkin diğer hükümler, bu suç açısından aynen uygulanır. (m.314)

39. Yukarıdaki maddede tanımlanan örgütlerin faaliyetlerinde kullanılmak maksadıyla ve bunların amaçlarını bilerek, bu örgütlere; üretmek, satın almak veya ülkeye sokmak suretiyle silah temin eden, nakleden veya depolayan kişi, on yıldan on beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. (m.315)

40. Yukarıdaki suçlardan herhangi birini elverişli vasıtalarla işlemek üzere iki veya daha fazla kişi, maddi olgularla belirlenen bir biçimde anlaşılırlarsa, suçların ağırlık derecesine göre üç yıldan on iki yıla kadar hapis cezası verilir. Ancak amaçlanan suç işlenmeden veya anlaşma dolayısıyla soruşturmaya başlanmadan önce bu ittifaktan çekilenlere ceza verilmez. (m.316)